

Kauppakorkeakouluista pitää tehdä organisointikouluja

Perhe, yhdistys, sairaanhoitopiiri, matriarkaatti, monarkia, ammattiliitto, taloyhtiö, kommuuni, kultti, lukupiiri, faniyhteisö, sirkus, demokratia, mafia. Nämä kaikki ovat inhimillisen yhteistoiminnan organisoinnin muotoja. Hyvin todennäköisesti et ole kuullut niistä kauppakorkeakoulussa, joka kertoo antavansa ylintä oppia johtamisesta ja organisoinnista.

TEKSTI: MIIA KOSONEN

Kuten jo kauppakorkeakoulun nimestä voi päätellä, huomio on enimmäkseen yksityisen sektorin suuryrityksissä. Näin kärjistää Bristolin yliopiston johtamisen professori **Martin Parker** kirjassaan *Kaadetaan kauppakorkea – miksi bisneskouluista pitäisi tehdä organisointikouluja?*

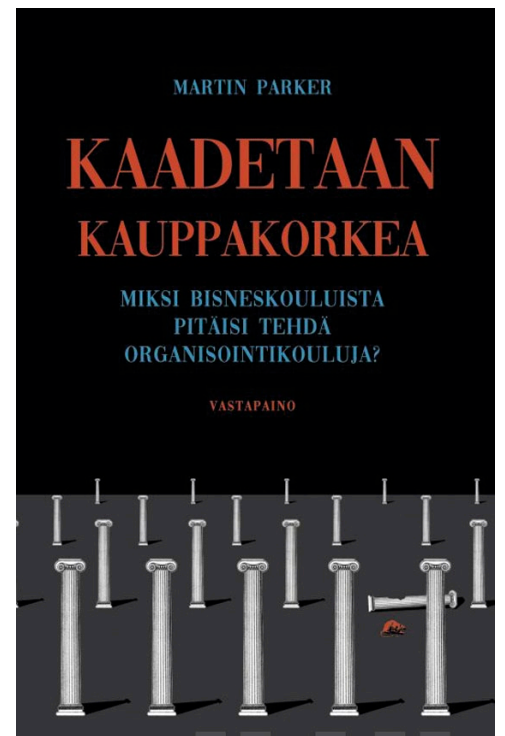
Nykymeno tarjoaa Parkerin mukaan lähinnä planeettaamme tuhoavan ja tieteen kaapuun puetun kapitalismin koulutuskeskuksia. Instituutiot ovat zombiutuneet ja keskittyvät suojelemaan saavutettuja asemiaan. Koulutustarjontaa on ylipäättään mahdotonta kritisoida ilman, että joku pahoittaa mielensä ja uskoo kritiikin koskevan juuri häntä, vaikka ongelma on laajempien rakenteiden eikä yksittäisten opettajien, jotka sinnittelevät ristiriitaisen odotusten keskellä.

Samalla koko yliopistokentästä on tullut enemmän kauppakorkeakoulun kaltainen. Puhutaan maksavista asiakkaista, innovaatioista, erottumisesta ja brändäämisestä. Tampereen uudessa korkeakoulu-yhteisössä jopa ”sytytetään pieniä tulipaloja tieteen rajapinnoille” (KL 22.1.2020).

Uudistumisyritykset on kauppakorkeissa rajattu **vastuullisuuteen**. Tämä ei saa Parkerilta kiitosta. Tutkintovaatimuksia on täydennetty eettisen johtamisen ja yhteiskuntavastuun kursseilla. Yritysten perimmäistä toimintalogiikkaa ei vastuullisuuden viikunanlehkeen verhoutuessa tarvitse mitenkään muuttaa: kasvun tavoittelu jatkuu. Kenties suomalaisille tutut sote-sektorin ongelmat olisi jo moneen kertaan ratkaistu, jos emme ajattelisi hoivaa omistajien tuoton maksimointina, vaan voittoa tuottamattoman yrityksen pyrkimyksenä auttaa ihmisiä ja luoda ammattilaisille luottamukseen ja autonomiaan perustuvat olosuhteet tehdä työtään (vrt. Buurtzorg).

Parker tiivistää, että johtamisopit voitaisiin pienellä viilauksella muuttaa bisnespropagandasta aidoksi tieteenalaksi. Ensin on vain siirryttävä opettamaan ja tutkimaan organisointioppeja. **Organisointikoulu** olisi hieno monitie-

Tieteen tulee lähteä liikkeelle käsitteen määrittelystä eikä ohjelmallisesta bisneskiinnityksestä.

Parker, Martin. 2019. *Kaadetaan kauppakorkea – Miksi bisneskouluista pitäisi tehdä organisaatio-kouluja?* Alkuteos: *Shut Down the Business School*, suom. Hannu Laurila. Vastapaino, Tampere.

teellinen opinahjo, tulevaisuuden rakentamisen laboratorio, jonka kursseilla ja tutkimuksessa käsiteltäisiin kaikkia mahdollisia organisoinnin muotoja. Tieteen tulee lähteä liikkeelle käsitteen määrittelystä eikä ohjelmallisesta bisneskiinnityksestä.

Millainen käytännössä olisi tämä huomispäivän kauppakorkeakoulu eli organisointikoulu? Parker aloittaa siteeraamalla kirjallisuudentutkija Terry Eagletonia: ”*Ainut oikea toiseus on jotain, mitä emme voi ilmaista lainkaan.*” Mielikuvituksen avulla voimme kuitenkin hahmotella vaihtoehtoja. Perinteiset oppiaineet laskentatoimesta markkinointiin ovat edelleen mukana, mutta niiden totut yhteydet haastetaan ja oppeja sovelletaan uudensuuntaisiin ongelmiin. Tarjolla on kursseja osuuskuntien rahoituksesta, voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen markkinoinnista ja mesenaattien vaikutuksesta taiteelliseen laatuun. Filosofian laitos tuottaisi opintojaksoa ”Työ, vapaus ja orjuus”.

Kun organisointi ymmärretään sosioteknisenä rakennelmana, oivallus siihen saattaa versoa tieteestä, taiteesta, historiasta tai mistä tahansa muusta lähteestä. Lukijan korviin tämä saattaa kuulostaa liian lavealta ja kunnianhimoiselta. Jääkö käytännössä enää mitään organisoinnin ulkopuolelle? Parker ei pidä tätä ongelmana. Rakenteen pitääkin olla huokoinen ja ottaa vastaan tietoa eri lähteistä.

Verkostoteknologiat tuottavat kaiken aikaa uudensuuntaisia organisointimahdollisuuksia hälventämällä ajan ja paikan

merkitystä niin, että aikaa vievälle instituutioiden rakentamiselle ei ole enää tarvetta, kirja muistuttaa. Eläköön siis joukkovoiman, parvityön ja verkko-yhteisöjen tutkimus!

Kaadetaan kauppakorkea on kiinnostava julistus tärkeän asian puolesta. Perusidea on yksinkertainen, mutta lukijana jää väistämättä miettimään laajemman uudistuksen realistisuutta. Monitieteiseen ja avarakatseisempaan opetukseen ja tutkimukseen tulisi olla myös systeemitaso kannustimia – ilman niitä mitään ei tapahdu. Toisaalta on yhteisöjä, joissa Parkerin opit jo toteutuvat.

Organisointikoulun konsepti kuulostaa paikoin aivan tietojohdantiselta. Myös sillä on ollut hankaluuksia määrillä itsensä riittävän laveasti, mutta tulla silti erotelluksi

omana alanaan, jossa ymmärrettään aineettomien voimavarojen merkitys ja erityispiirteet. Samaan aikaan tietojohdantaminen on ollut suomalaisissa korkeakouluissa niitä harvoja aitoja monitieteisyyden pesiä, joissa suhtaudutaan ennakkoluulottomasti erilaisiin organisoimisiin tapoihin ja uusiin ilmiöihin. Tästä on hyvä jatkaa. ■

Pidempi arvio kirjasta on luettavissa Tohtorille töitä -blogissa: <http://tohtorilletoita.com/kaadetaan-kauppakorkea>

Monitieteiseen ja avarakatseisempaan opetukseen ja tutkimukseen tulisi olla myös systeemitaso kannustimia – ilman niitä mitään ei tapahdu.

Reetta Kilpeläisen pro gradu:

Kuinka naisverkostossa toimiminen mahdollistaa äitien aineettoman pääoman kehittymisen?

Case Mothers in Business (MiB) ry

Tutkimuksessa selvitetään, kuinka naisverkostossa toimiminen mahdollistaa äitien aineettoman pääoman kehittymisen. Siinä keskitytään inhimilliseen pääomaan, sosiaaliseen pääomaan, henkilökohtaiseen tietojohdantamiseen sekä naisten urakehitykseen. Aihe on ajankohtainen ja antaa näkökulman naisverkoston toiminnasta aineettoman pääoman kehittymiseen ja sitä kautta äitien ja naisten urakehitykseen ja työllistymiseen.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa on noussut pinnalle työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen ja enenevässä määrin on alettu kiinnittämään huomiota perheen ja työn yhteensovittamisen edistämiseen. Suomessa vanhemmilla on mahdollisuus jäädä pitkillekin vanhempainvapaille lapsen synnyttyä ja äidit jäävät yleisimmin kotiin hoitamaan lapsiaan perhevapaille, joka puolestaan katkaisee heidän työuransa joksikin aikaa. Aineettoman pääoman kehittämällä on äideille merkitystä, koska kehittämällä omaa aineetonta pääomaansa, äidit pysyvät työelämän muutoksissa mukana ja silloin heillä on valmiudet olla osana työelämää hyvinkin nopeasti. Perhevapailta ollessaan äitien on hyvä kasvattaa verkostoaan ja ylläpitää työelämätaitojaan sekä kerryttää uutta osaamista, tietoja ja taitoja, jotka hyödyttävät heitä työllistymiseen tai työpaikan vaihtoon.

Tutkimuksen mukaan inhimillinen pääoma kehittyi verkostossa äitien oman aktiivisen toiminnan kautta tiettyjen osa-alueiden osalta sosiaalisen pääoman avulla. Sosiaalisen pääoman kehittymistä auttoi verkostossa vallitseva luottamuksen, yhteistyön ja yhteisöllisyyden ilmapiiri. Henkilökohtainen tietojohdantaminen oli jokaiselle äidille oma tapa toimia tiedon jakamisen, soveltamisen ja hallinnoinnin suhteen, ja se mahdollisti inhimillisen ja sosiaalisen pääoman kehittymisen. Kun inhimillinen ja sosiaalinen pääoma kehittyi, oli sillä merkitystä äitien urakehitykseen. Naisverkosto mahdollisti äitien urakehityksen lisääntyneenä inhimillisenä ja sosiaalisena pääomana sekä vertaistukena perheen ja työn yhteensovittamisessa ja työelämätaitojen ylläpitäjänä.

Tutkimus nostaa esiin tämän naisverkoston merkityksen äitien aineettoman pääoman kehittymisen alustana perhevapaiden aikana ja urakehityksen mahdollistajana. Naisverkosto on äideille erittäin merkittävä ja voimaannuttava yhteisö, jossa he saavat vertaistukea äitiyteen sekä työelämään liittyen. MiB verkostona on yhteiskunnallisesti vaikuttava uudenlainen ilmiö.

Käsitteet

Inhimillinen pääoma sisältää tiedot, taidot, innovatiivisuuden, suorituskyvyn, organisaation arvot ja kulttuurin. Organisaatio ei voi omistaa inhimillistä pääomaa. (Edvinsson & Malone 1997, 11.)

Sosiaalinen pääoma koostuu sosiaalisista kontakteista verkostossa. Se on investointi sosiaalisiin suhteisiin, joissa on odotettavissa oleva tuotto. Yksilöt osallistuvat vuorovaikutukseen ja verkostoitumiseen tuottaakseen itselleen voittoa. (Lin 1999, 28, 30, 31.)

Henkilökohtainen tietojohdantaminen auttaa yksilöitä olemaan tehokkaampia yksilö-, organisaatio- ja sosiaalisella tasolla. Siinä keskitytään henkilön omaan tapaan löytää, yhdistää, oppia ja tutkia tietoa. (Pauleen 2009, 221.)

Kirjoittaja Reetta Kilpeläinen on tietojohdantamisen ja aineettoman pääoman asiantuntija, ja toimii HR-asiantuntijan tehtävissä. Hän on valmistunut LUT-yliopistosta toukokuussa 2020 tietojohdantamisen ja johtajuuden koulutusohjelmasta. Työelämässä hänen sydämensä sykkii organisaation kehittämiseksi ja yksityiselämässä perheelle; erityisesti kahdelle alakouluikäiselle pojalle.

Linkki graduun: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020042822876>

Sosiaalisen pääoman kehittymistä auttoi verkostossa vallitseva luottamuksen, yhteistyön ja yhteisöllisyyden ilmapiiri.